Ćwiczenia przygotowujące do wymowy poszczególnych głosek

Głoski zębowe (t, d, n), (s, z, c, dz)

-unoszenie języka do górnych zębów i opuszczanie do dolnych zębów,

-dotykanie czubkiem języka każdego zęba dolnej i górnej szczęki,

- przesuwanie grzbietu języka w taki sposób, żeby dotykał górnych zębów, jednocześnie czubek języka jest mocno przyciśnięty do wewnętrznej strony dolnych siekaczy.

Głoski środkowojęzykowe (ś, ź, ć, dź), (ń)

-mlaskanie środkiem języka,

-unoszenie środka języka, gdy czubek języka przylega mocno do wewnętrznej części dolnych zębów,

-przyciskanie grzbietu języka do dziąseł i podniebienia, tak aby utrzymać go w pozycji opuszczenia i podnoszenia szczęki dolnej.

Głoski dziąsłowe (sz, ż, cz, dż), głoska (l), głoska (r)

-ćwiczenia prawidłowego połykania, w trakcie którego przednia część grzbietu języka przywiera do wałka dziąsłowego i przedniej części podniebienia twardego,

-przyklejanie kawałka andruta lub wafelka do podniebienia, które dziecko powinno odkleić czubkiem języka,

-wędzidełko podjęzykowe można rozciągnąć poprzez masaże miękką szczoteczką do zębów, kciukiem i palcem wskazującym.

Głoski tylnojęzykowe (k, g, ch)

-wysuwanie i wsuwanie języka do jamy ustnej,

-zlizywanie drobnych cukierków ze spodka,

-przesuwanie czubka języka po podniebieniu od zębów, jak najdalej w głąb jamy ustnej,

-wysuwanie szerokiego języka na brodę i unoszenie go w kierunku nosa, przy opuszczonej dolnej szczęce.

Głoski wargowe (p, b, m), głoski (f, w)

-kilkakrotne wymawianie głoski *u*,

-gwizdanie,

-kilkakrotne wymawianie głoski *i*,

-cmokanie,

-ściąganie i rozciąganie warg z rurką między zębami,

-ssanie górnej i dolnej wargi,

-przenoszenie przy użyciu rurki skrawków papieru,

-*burza w szklance wody* – dmuchanie przez rurkę umieszczoną w kubeczku z wodą.

Samogłoski nosowe (ą, ę)

-powolne wdychanie i wydychanie powietrza przy zamkniętych ustach,

-głęboki wdech przez nos i wydech przez szeroko otwarte usta przy zaciśniętych skrzydełkach nosa,

-powolne wdychanie i wydychanie powietrza przez jedną dziurkę nosa przy zamkniętych ustach,

-wciąganie policzków do wnętrza jamy ustnej,

-wdech przez usta, wydech przez nos,

- wypowiadanie sylab *apa* z przedłużonym momentem zwarcia warg,

-przenoszenie kawałków papieru za pomocą rurki, przez którą jest wciągane powietrze ustami,

-zatrzymywanie powietrza w jamie ustnej (nadymanie policzków) i wypuszczanie go przez nos,

-wymawianie samogłosek z szeroko otwartymi ustami.

Ćwiczenia naprzemiennych ruchów narządów artykulacyjnych

-naprzemienne zagryzanie dolnej i górnej wargi,

-naprzemienne układanie warg na kształt uśmiechu i *ryjka*,

-dotykanie czubkiem języka na zmianę górnych i dolnych zębów,

-dotykanie czubkiem języka na zmianę górnej i dolnej szczeki,

-naprzemienne wypowiadanie samogłosek głośno i szeptem,

-naprzemienne wysuwanie i wsuwanie języka,

-naprzemienne wypowiadanie samogłoski ustnej i nosowej,

-naprzemienne wypychanie jednego i drugiego policzka.

Opracowanie na podstawie:

Cieszyńska J., (2012), *Metody wywoływania głosek*, Kraków.